

11. Хардинг Д. Искусство слияний и поглощений: Четыре ключевых решения, от которых зависит успех сделки / Девид Хардинг, Сэм Роувит; [пер. с англ. А.Г. Петкевич]. — Минск : Гревцов Паблицер, 2007. — 256 с.

УДК 339.72:339.9

С. І. Ткаленко, канд. екон. наук, доцент кафедри
європейської інтеграції,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПАРАДИГМА ІНВЕСТИЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. У статті висвітлено характеристику сучасного етапу розвитку економік країн світу та проаналізовано вплив тенденції глобалізації на подальший розвиток країн світу. Обґрунтовано необхідність модернізації економіки України в сучасних умовах. Показано роль економічної модернізації в подальшому стійкому розвитку нашої держави, що призводить до необхідності змін в інвестиційному регулюванні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: глобалізація, інтернаціоналізація, лібералізація, економічна модернізація, детериторізація, парадигма інвестиційного регулювання, іноземні інвестиції.

АННОТАЦИЯ. В статье показана характеристика современного этапа развития всех стран мира и проанализировано влияние тенденции глобализации на их развитие. Обоснована в современных условиях в современных условиях необходимость модернизации экономики Украины. Показана роль экономической модернизации для дальнейшего развития экономики Украины, которая приводит к необходимости изменений в инвестиционном регулировании.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: глобализация, интернационализация, либерализация, экономическая модернизация, детериторизация, парадигма инвестиционного регулирования, иностранные инвестиции.

ANNOTATION. The article highlights the peculiarities of the modern stage of development of economies of the world countries and analyzed influence of tendency of globalization on subsequent development of the world countries. The necessity of modernization of economy of Ukraine is grounded in modern terms. The role of economic modernization is analyzed for steady development of Ukraine which requires of changes in the investment management.

KEY WORDS: globalization, internationalization, liberalization, economic modernization, deterritorialization, paradigm of the investment adjusting, foreign investments.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економік країн світу та економіки України характеризується тенденцією глобалізації. Глобалізація як складний багатогранний процес, розповсюджується на всі явища суспільного розвитку і пов'язаний з поглибленням інтернаціоналізації світової економіки, зростанням взаємозалежності національних держав.

Глобалізація змінила геополітичну направленість сучасного цивілізаційного процесу, яки відкриває все більше можливостей для усіх країн світу. Глобалізація призвела до нерівномірності розвитку світового господарства, що по-різному здійснює вплив на країни світу, розвиваючи їх нестабільний розвиток. Це призводить до підвищення ролі та необхідності модернізації економіки держав. Така модернізація може бути ефективною лише за умов достатніх інвестиційних ресурсів (внутрішніх і зовнішніх), що забезпечить стійкість національної економіки та економічне зростання.

Тому, обрана проблематика щодо нових підходів до інвестиційного регулювання в умовах модернізації економіки України є досить актуальною і потребує подальшого проведення дослідження.

Аналіз останніх публікацій. Дослідження проблем і питань, які пов'язані з модернізацією економіки держави в умовах глобалізації, а також дослідження особливостей ринку прямих інвестицій в Україні є предметом дослідження як зарубіжних учених і практиків, так і вітчизняних фахівців. Серед останніх слід виокремити наукові праці у сфері дослідження світового ринку прямих іноземних інвестицій, дослідження питань глобалізації, економічної модернізації таких, як Білорус О., Пахомов Ю., Саблін К тощо. Серед зарубіжних вчених варто виокремити роботи Immanuel Maurice Wallerstein, Joseph Stiglitz, William Scheuerman, Steve Schifferes та ін. Але модернізація економіки держави в умовах зміни наукових підходів до інвестиційного регулювання залишилася поза увагою.

Формулювання мети (постановка завдання). Метою статті є дослідження впливу глобалізаційної тенденції на економічний розвиток держав, що вимагає проведення модернізації економіки України, залучення для цього іноземних інвестицій, враховуючи новітні підходи до інвестиційного регулювання.

Виклад результатів дослідження. Глобалізація являє собою комбінацію економічної, технологічної, соціокультурної і політичної складових (сил) [6]. Лише останні десятиліття характери-

зуються тим, що глобалізація суттєво вплинула на економічну складову, а саме «співпала з економічними поняттями: економіки країн інтегруються у світову економіку через торгівлю, прямі іноземні інвестиції, рух капіталу, міграцію і розповсюдження технологій» [5]. В результаті чого відбувається революція не лише в людському житті, а й економічному розвитку країн.

Варто відзначити й те, що глобалізація, з одного боку, є лихом сучасного світу, а з іншого — це забезпечення безпрецедентного процвітання. Глобалізація підсилила диспропорції в соціально-економічному розвитку країн. Так, відомий американський дослідник І. Валлерстайн відзначає, що «соціум першої половини ХХІ сторіччя за своєю складністю, нестійкістю і одночасно відвертістю набагато перевищує все бачене нами в ХХ сторіччі. Сучасна світова система як система історична вступила в стадію завершуючої кризи, і чи навряд існуватиме через п'ятдесят років» [1].

Глобалізація не новий, але минулий продукт промислового перевороту. Британія збагатіла в 19-му сторіччі як перша глобальна економічна супердержава, із-за її перевершуючої виробничої технології, що призвело до покращення глобальних комунікацій (як наприклад, пароплави і залізниці). Але, темпи і масштаби глобалізації прискорилися після Другої світової війни, і особливо за минулих 25 років.

Більшість західних економістів вважають, що глобалізація, можливо, є поясненням ключових тенденцій у світовій економіці, таких як [15]:

- не велика заробітна плата робітників, і великі доходи в Західних економіках;

- збільшення міграційних процесів, особливо в бідних країнах сільського населення до великих міст;

- не велика інфляція і відносно низькі процентні ставки не дивлячись на стійкий ріст.

Таким чином, глобалізація відіграє ключову роль у безпрецедентному збільшенні процвітання економік країн світу за минулі 50 років, починаючи зі Сполучених Штатів і Європи і включаючи сьогодні Індію, Китай та раніше бідні країни Азії.

Сьогодні західні фахівці розглядають глобалізацію з позицій економіки наступним чином [14]:

(1) глобалізація як інтернаціоналізація — характеризується глобальними міжнародними відносинами між країнами та націями, що призводить до збільшення обміну та взаємозалежності між країнами;

(2) глобалізація як лібералізація — характеризується створенням безмежної економіки;

(3) глобалізація як універсалізація — характеризується як світове явище, де товари і знання розповсюджуються по всім країнам світу;

(4) глобалізація як вестернізація чи модернізація — характеризується перетворенням культури, потужні культури, цивілізації поглинають, вбирають в себе менш слабкі культури, на межі вимирання знаходиться частина сучасних «живих» цивілізацій;

(5) глобалізація як детериторізація (*deterritorialization*) — характеризується перетворенням культур в умовах глобалізації (виступає як культурна умова глобалізації) [9]. Детериторізацію також розглядають у контексті прискорення соціального життя [7; 12; 13].

Тому сьогодні, в умовах глобалізації, сучасний розвиток країн світу можна розглянути в трьох вимірах [11]:

— в економічному — це розвиток, який гарантує, що ВВП, дохід на душу населення майбутніх поколінь буде не нижчим, аніж для сьогоднішнього покоління;

— в соціологічному — розвиток, який зберігає суспільство, тобто підтримує соціальні відносини;

— в екологічному — розвиток, який зберігає існуючу екосистему і екологічні процеси.

Такий розвиток є необхідним для всіх країн світу. Так, Джек Е. Стигліц вважає, що для спасіння світової економіки (що можливо за умов модернізації) є необхідним «великі урядові витрати, спрямовані на сприяння процесу реструктуризації, просування економії енергії і зменшення нерівності, а також реформа глобальної фінансової системи, яка створить альтернативу нарощуванню резервів» [10].

Отже, підтримка такого розвитку та модернізація економік країн світу в сучасних умовах є складним і багатомірним результатом, де слід буде комбінувати економічний, соціологічний і екологічний аспект.

На межі ХХ—ХХІ століть індустріальне суспільство, яке спирається на інноваційно-інвестиційну модернізацію промислового виробництва, органічно трансформується в суспільство постіндустріального типу. В основі такої модернізації лежать інновації в області науки і освіти; високий ступінь креативності суб'єкта діяльності, який використовує різні світові потоки інформації. Паралельно відбувається зниження ролі держави, чому сприяють такі чинники, як [4]:

(1) загострення конкуренції між транснаціональними корпораціями і малим бізнесом;

(2) завершення урбанізації, старіння стаціонарного населення;

(3) достоїнства американської моделі, достоїнства європейської моделі (достоїнства американської моделі проти європейської);

(4) конкуренція країн наздоганяючого розвитку з низькою номінальною часткою державних витрат;

(5) глобалізація і підвищення ролі міжнародних і регіональних інститутів при делегуванні ним частини повноважень національних держав.

Сьогодні модернізоване суспільство можна розглядати як окремі процеси економічної, політичної, соціальної і культурної модернізації. Модернізація економіки, перш за все української, є для країни безальтернативною; основним джерелом економічного розвитку поступово стають знання як невичерпний ресурс, які дозволяють забезпечувати стійкість національної економіки по відношенню до зовнішнього середовища (наприклад, коливанням на світових ринках). Для цього реалізуються різні інституційні проекти, які направлені на модернізацію економіки, у тому числі й її інвестиційної сфери.

На наш погляд сьогодні інституційні реформи в Україні тривають не так багато й часу, можна навіть сказати, що вони тільки починають упроваджуватися на практиці; але в більшості своїй ці реформи стосуються політичної сфери, сама їх спрямованість говорить про те, що це швидше підтримка проекту модернізації «зверху». Проект модернізації «зверху» заснований на державному регулюванні для сприяння розвитку економіки. Дійсно, на стадії модернізації саме функція сприяння розвитку економіки повинна посилюватися. Проект модернізації «знизу» припускає акцент на законність і правопорядок, на забезпечення верховенства закону, на забезпечення незалежності суду і створення механізмів демократичного суспільного контролю над всіма владними інститутами.

Міжнародний досвід показує, що центральним суб'єктом модернізації, «знизу» або «зверху», є саме держава. Виходячи з цього, держава розглядається як держава розвитку (developmental state¹) [8]. Це така держава, яка просуває і підтримує економічний розвиток. Під такою державою розуміється поєднання стабільно

---

¹ В новій інституційній економічній теорії існує близький за значенням термін: «держава допомагаючої руки» («helping-hand state»).

високих темпів економічного зростання, структурних змін в національній економіці і поліпшення якості життя всього населення країни [3]. Економічний розвиток приймає форму модернізації у тому випадку, коли здійснюється «впровадження» нових механізмів, стимулюючи розробку і реалізацію довгострокової стратегії розвитку економіки тієї або іншої країни, заснованої на широкому застосуванні технологічних, організаційних і інституційних інновацій.

Держава стимулює економічне зростання і забезпечує стійкий економічний розвиток за допомогою виробництва благ, а також активно бере участь в процесі формування інституційного середовища інноваційного розвитку. Для цього держава забезпечує реалізацію модернізаційного проекту, під яким розуміється комплекс заходів із прискорення економічного розвитку країни за допомогою здійснення корінних перетворень в інституційному середовищі, залучення інвестицій і освоєння нових технологій, а також з підвищення якості людського капіталу і створення інноваційної інфраструктури.

У такому контексті модернізаційним процесом є динамізм глобальних процесів. Тоді можна виділити такі «круги модернізації» [2]:

перший круг модернізації — перехід від середньовічної моделі розвитку до динаміки Нового часу;

другий круг — модернізація західного типу, технологічною основою якої виступає процес автоматизації сфер діяльності і існування соціуму;

третій круг — модернізація західного типу, яка формується на межі ХХ—ХХІ століть, в основі якої лежать інновації.

Економічна модернізація в основі має інтенсифікацію процесу економічного відтворення; останнім часом основною складовою її є індустріалізація, що росте. Перший етап економічної модернізації реалізувався через реформи, це була лібералізація економіки, фінансова стабілізація. Сьогодні — наступний рівень економічної модернізації, який почався в 2000-х роках; для нього характерне забезпечення конкурентоспроможності економіки країни. Викликами економічної модернізації можна вважати конкурентоспроможність, відкритість національних економік, гнучкість (готовність до змін).

Складовою частиною економічної модернізації виступає модернізація інвестиційної сфери, яка є модернізацією організації довгострокового інвестиційного капіталу з метою розширеного

відтворення основних фондів інституційними суб'єктами інвестиційної діяльності.

Отже, в умовах глобалізації, визначення нової ролі економіки країни — її модернізації, є невіддільним від теоретичних та прикладних досліджень у руслі тенденцій постіндустріального розвитку, економіки знань, які змінюють парадигму економіки, в тому числі інвестиційного регулювання.

Приділимо увагу значенню терміна «парадигма», за визначенням парадигма (грецьк. *paradeigma* — приклад, зразок) — це вихідна концептуальна схема, модель постановки проблем та їх вирішення, методів дослідження, які панують у науковому співтоваристві на певному етапі його історичного розвитку. Термін «парадигма» ввів у науковий обіг американський теоретик історії науки Томас Кун. У своїй праці «Структура наукових революцій» (1975 р.) Кун показав, що розвиток науки не є процесом логічного розгортання раз і назавжди прийнятих постулатів. Під терміном «парадигма» Т. Кун позначив усі прийняті наукові завоювання, з яких складається, нехай і на певний час, модель проблем і рішень, що задовольняє тих, хто займається дослідженнями в даній галузі.

У широкому розумінні парадигму можна визначити як набір переконань, цінностей і технік, що їх визнають і поділяють члени даного наукового співтовариства. Деякі з парадигм мають філософську природу, вони є загальними та всеосяжними, інші ж парадигми керують науковим мисленням у досить специфічних, обмежених сферах досліджень. Як тільки парадигму приймають, вона стає потужним каталізатором наукового прогресу. Таким чином, парадигми містять у собі не тільки пізнавальний, але й нормативний зміст.

Парадигму інвестиційного регулювання розглядаємо в контексті збільшення ролі міждержавного інвестиційного співробітництва, що визвано поселенням глобалізації на усіх рівнях. На сьогоднішній день маже не залишилося країн, які не залучені в процеси міжнародного інвестиційного співробітництва. Умови, що складаються на світовому ринку та в національних економіках (у тому числі й в Україні), адекватно відображають більшу зацікавленість країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою у збільшенні обсягів залучення іноземних інвестицій. Особливого значення ця проблема набуває для України, та інших країн СНД, у зв'язку з активною діяльністю на міжнародній економічній арені.

В умовах глобалізації світової економіки, для модернізації економік держави, в тому числі й України, міжнародні потоки інвестиційного капіталу відіграють значно більшу роль порівняно з міжнародною торгівлею товарами і послугами. Стійкий, сталий економічний розвиток України неможливий без ефективної участі в світогосподарських процесах, зокрема без активного використання переваг від залучення прямих іноземних інвестицій. Міжнародному руху капіталів сприяє те, що наприкінці ХХ ст. широкого поширення набули уніфіковані норми державного регулювання інвестиційних процесів, вони діють відповідно до міжнародних двосторонніх і багатосторонніх договорів. Але разом з тим, на сьогодні, на інвестиційному ринку однакових принципів і норм не існує.

Глобалізація економічного життя зовсім не усуває відмінностей між окремими складовими частинами світового господарства (між розвиненими економіками, економіками, що розвиваються і транзитивними). Міжнародний рух капіталів у значній мірі сприяє тому, що національні економіки стають все більш залежними. Разом з тим, у країнах з різним рівнем економічного розвитку прямі іноземні інвестиції відіграють неоднакову роль. Інвестиції, що залучаються, залежать і від мотивації, якою керуються іноземні інвестори, і від політики по відношенню до них, і від тих цілей, які ставить перед собою приймаюча країна. Особливо це мало прояв наприкінці 90-х років ХХ ст., коли темпи приросту залучених прямих іноземних інвестицій у цілому по всьому світу різко зросли.

Україна за рівнем залучення інвестицій займає досить скромне місце — 0,5 % від світових внутрішніх потоків, і 0,06 % від світових зовнішніх потоків [17]. Це можна пояснити, в першу чергу, відсутнім сприятливим інвестиційним кліматом і середовищем, що визначається політичною нестабільністю, нерозвинутою ринковою інфраструктурою, прозорою не податковою системою тощо. Також, нині практично відсутній механізм державного регулювання відтворювальних процесів і чітка інвестиційна політика держави, яка повинна будуватися відповідно до пріоритетних структурних перебудов у виробничому комплексі. Фінансування капітальних вкладень на реконструкцію і технічне переозброєння діючого виробництва необхідно здійснювати за рахунок фондів, що формуються на підприємствах із власних коштів: амортизаційних відрахувань, прибутку, виручки від реалізації майна, коштів інноваційного фонду виробництва. Не останню роль відіграють і складні проблеми в інвестиційному регулюванні в умовах

модернізації економіки України, особливо в контексті правового регулювання іноземних інвестицій, що пов'язане з певною невідповідністю вітчизняного інвестиційного законодавства міжнародно-правовим нормам.

Зазначимо, що наслідками світової фінансової кризи 2007—2008 рр. стало й те, що в структурі інвестиційних потоків найбільшою мірою постраждалими є країни, що розвиваються, і країни з перехідною економікою. Отже, переважаюча частка ввезення і вивезення прямих інвестицій, як і раніше буде припадати на зону індустріального і постіндустріального ядра світової економіки. В майбутньому основними сферами привабливості таких інвестицій залишиться фінансово-банківський сектор, сфера послуг, перш за все інформаційних технологій, фармацевтика, біотехнологія, електронна промисловість, науко- і техноємне машинобудування. У менш розвинених регіонах світу збережуть свою привабливість такі геостратегічні галузі, як нафто- і газодобування, деякі сектори машинобудування, що зароджується, а також окремі підгалузі аграрно-промислового комплексу.

В іноземному капіталі мають потребу практично всі галузі економіки України: в першу чергу — металургія, хімія, нафтохімія, машинобудування тощо. Зазначимо, що в Україні між попитом і пропозицією на іноземні інвестиції існує більше аніж двократний розрив. Так, на 01.10.2011 року залучено 48 466,2 млн дол. США, причому 24,9 % інвестиції з Кіпру (офшорної зони), а потреба в іноземних інвестиціях, за різними підрахунками становить 80—120 млрд дол. США [16]. Реальна пропозиція фінансових ресурсів значно відстає від потреб. У порівнянні з країнами Східної Європи обсяг іноземних інвестицій, які надходять в економіку України, менший у 3—7 разів.

Необхідно чітко визначитися, в які галузі й регіони слід спрямовувати іноземний капітал. Так, з точки зору інвестиційних перспектив галузі промисловості та інші сфери матеріального виробництва можна розділити на три групи:

— до першої групи можна віднести підприємства життєво важливих галузей, за підтримку і розвиток яких мусить відповідати держава, важке і транспортне машинобудування, транспорт, електроенергетика;

— другу групу підприємств можна утворити з тих галузей економіки, які за відношенням витрат і результатів здатні «вижити» при реальній лібералізації зовнішньоекономічної діяльності й усуненні основних диспропорцій у структурі внутрішніх цін на

основі існуючої технології й організації виробництва. До цієї групи слід віднести чорну й кольорову металургію, хімічну промисловість, підприємства ВПК;

— третя група — це галузі збиткові, їх продукція на світових ринках не конкурентоспроможна. Сюди належать велика частина цивільного машинобудування, сільське господарство, виробництво пластмас і хімічних волокон, вугільна промисловість. Ці галузі відчувають найбільшу потребу в залученні іноземних інвестицій для докорінної реконструкції і впровадження сучасних методів організації виробництва. Саме ці галузі повинні стати об'єктом державної інвестиційної політики, спрямованої на залучення іноземного інвестора.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. Отже, можна підсумувати, що Україна не отримує не лише обсягів іноземних капіталів, які б задовольняли її потреби, але й те, що вона має, недостатньо відповідає її національним інтересам. Держава поки що не може забезпечити надходження іноземних інвестицій саме до тих галузей економіки, які є пріоритетними, як не може вона дати гарантій та створити сприятливі умови для іноземного інвестора. Потрібно в умовах модернізації економіки України змінити підходи до інвестиційного регулювання таким чином, щоб за допомогою цілеспрямованої і системної державної політики іноземні інвестиції розглядалися як один з інструментів модернізації економіки нашої держави, ефективне використання якого неможливе без державного стимулювання вітчизняного інвестування.

В умовах модернізації економіки України слід звернути увагу на:

- сприяння удосконалення структури економіки;
- поліпшення загальної економічної ситуації, що дозволить залучати іноземних інвесторів;
- забезпечення балансу всіх видів інвестиційних ресурсів;
- формування ефективної інформаційної системи, яка б дозволяла потенційним інвесторам точно уявляти розміри інвестування, і створення прозорих бар'єрів входу на інвестиційний ринок;
- покращення інвестиційного клімату та підвищення інвестиційної привабливості держави на світовому рівні;
- підвищення рівня розвитку ринкової інфраструктури та конкурентоспроможності країни на світовому рівні, що приведе до довгострокового економічного зростання;
- активізація міжнародної інвестиційної співробітництва, сприяння залученню додаткових іноземних інвестиційних джерел, інтеграція країн у світовий економічний простір.

Література

1. Валлерстайн И. Конец знакомого мира. Социологии XXI века / Пер. с англ. под ред. Б. Л. Иноземцева; Центр исследований постиндустриального общества. — М.: Логос, 2003. — 368 с.
2. Лось В. А. Модернизационно-инновационный механизм динамики глобальных проблем // Материалы II Международного научного конгресса «Глобалистика — 2011: пути к стратегической стабильности и проблема глобального управления» / Под общей редакцией И. И. Абылгазиева, И.В. Ильина. Том 1. — М.: МАКС-Пресс, 2011 — 276 с.
3. Саблин К. С. Государство развитие в разных институциональных условиях // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. — 2010. — Вып. 38-2. — С. 161—168.
4. Ясин Е.Г. Роль государства в экономике на этапе модернизации // Модернизация экономики и государство: Сборник работ по материалам VII Международной научной конференции: В 3-х кн. / Отв. ред. Е. Г. Ясин. Кн. 1. — М.: Изд. дом ГУ-ВШЭ, 2007. — 525 с.
5. Bhagwati Jagdish. In Defense of Globalization. — Oxford, New York: Oxford University Press, 2010 — 265 p.
6. Croucher Sheila L. Globalization and Belonging: The Politics of Identity a Changing World. — Rowman & Littlefield, 2004 — 229 p.
7. Eriksen Thomas Hylland, Tyranny of the Moment: Fast and Slow Time in the Information Age. — London: Pluto Press, 2001 — 160 p.
8. Frye T., Shleifer A. The Invisible Hand and the Grabbing Hand // American Economic Review. — 1997. — Vol. 87. — № 2. — P. 354—359.
9. Gil-Manuel Hernandez Marti. The deterritorialization of cultural heritage in a globalized modernity // Trasfer Journal of Contemporary Culture, 2006. — 3 focus — P. 92—107
10. Joseph Stiglitz. To Cure the Economy // Project Syndicate, 2011 — 2011—10—03.
11. Remigijus Ciegis, Jolita Ramanauskiene, Bronislovas Martinkus. The Concept of Sustainable Development and its Use for Sustainability Scenarios // Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics. — 2009. — № 2. — P. 28—37.
12. Scheuerman William E. Liberal Democracy and the Social Acceleration of Time — United States, Baltimore: John Hopkins University Press, 2004. — 286 p.
13. Scheuerman William E. The (classical) Realist Vision of Global Reform // International Theory. A Journal of International Politics, Law and Philosophy. — 2010. — Volume 2. — 2 Jule. — P. 246—282.
14. Scholte Jan Aart Beyond the Buzzword: Towards a Critical Theory of Globalization. — London: Pinter, 1996
15. Steve Schifferes. Globalisation shakes the world // Economics reporter, BBC News, Bangalore. — 21 January 2007.

16. Сайт Держкомстату України — [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

17. Сайт ООН, ЮНКТАД — [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.unctad.org

УДК 658.17

А. Є. Черпак, канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
Д. О. Соболев, студент факультету економіки та управління,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ЕТИЧНА СКЛАДОВА КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ: НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

АНОТАЦІЯ. Стаття присвячена дослідженню нормативних вимог і прикладних аспектів формування етичної поведінки корпорацій у сучасному українському суспільстві. Пропозиції авторів ґрунтуються на результатах власних досліджень і вивченні міжнародного досвіду.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: корпоративна соціальна відповідальність (КСВ), етика ведення бізнесу, стейкхолдери, стандарти корпоративної соціальної відповідальності, корпоративна культура, сталий розвиток.

АННОТАЦИЯ. Статья посвящена исследованию нормативных требований и прикладных аспектов формирования этики поведения корпораций в современном украинском обществе. Предложения авторов основаны на результатах собственных исследований и изучении международного опыта.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: корпоративная социальная ответственность (КСО), этика ведения бизнеса, стейкхолдеры, стандарты корпоративной социальной ответственности, корпоративная культура, устойчивое развитие.

ANNOTATION. Article is dedicated to research of regulative and applied aspects of ethical behavior of corporations in modern Ukrainian society. Authors' proposals are based on the results of their research and study of international experience.

KEYWORDS: corporate social responsibility (CSR), business ethics, stakeholders, the standards of corporate social responsibility, corporate culture, sustainable development.